

7. Kun pääset vapaaksi, sinua vaaditaan allekirjoittamaan paperi, jossa kerrot saaneesi takaisin kaiken takavarikoidun omaisuutesi. Kieltäydy allekirjoittamasta sitä, ennen kuin olet tarkastanut omaisuutesi huolella. Tarkista myös, onko puhelimestasi soitettu tai onko päiväkirjasi väärässä taskussa. Sinun ei tarvitse allekirjoittaa paperia, vaikka kaikki olisikin kunnossa.

8. **Älä vaivu epätoivoon, äläkä masennu.** Keksi itsellesi tekemistä! Joogaa, punnerra, venyttele, pyydä kynä ja paperia kirjoittamista ja piirtämistä varten, tee villasukista jonkkapallot... Muista, ettei sinua ole unohdettu putkaan. Sinua ajatellaan sen ulkopuolella, sinusta huolehditaan ja mahdollisesti sinulle on yritetty kuljettaa kirjoja ja ruokaa, vaikkeet sitä tietäisikään.

Kuulustelu

1. **Kuulustelu alkaa vasta, kun sinulle on kerrottu asemasi kuulustelussa (epäilty, todistaja vai asianomistaja), mistä sinua mahdollisesti epäillään sekä oikeudesta käyttää avustajaa. Sinua ei voida velvoittaa vastaamaan mihinkään** kuulustelussa eikä sen ulkopuolella. Vaadi saada nähdä oikeutesi kirjallisina, koska muuten et ehkä tule kuulemaan niitä kaikkia. Sinulla on oikeus saada oikeutesi kirjallisina, vaikka poliisiaseman kopiokone kuinka olisi rikki.

2. **Vaadi asianajaja paikalle kuulusteluavustajaksi, mikäli mahdollista.** Jos sinut on otettu kiinni mielenosoituksessa tms. ja lakitukiryhmä on saanut siitä tiedon, asianajaja saattaa odottaa sinua jo poliisiasemalla. Jos asianajaja on paikalla, sinua todennäköisesti kohdellaan asiallisemmin, mutta pyydä aina tuttu tai jonkun suosittelema asianajaja Jos olet alle 18, voit vaatia huoltajaasi paikalle. Alle 18-vuotiasta ei saa kuulustella ilman todistajaa.

3. **Jos sinua kuulustellaan TODISTAJANA, sinun täytyy vastata kuulustelijan esittämiin kysymyksiin,** ja sinulla on velvollisuus pysyä totuudessa. Voit kuitenkin kieltäytyä vastaamasta kysymyksiin sillä perusteella, että pelkääät itsesi tai lähiomaisesi joutuvan syytteeseen. Asiaan liittymättömiin kysymyksiin on oikeus kieltäytyä vastaamasta.

4. **Jos sinua kuulustellaan EPÄILTYNÄ, sinun on kerrottava poliisille vain nimesi, osoitteesi ja henkilötunnuksesi.** Kaikkiin muihin kysymyksiin voit kieltäytyä vastaamasta. Epäillyllä ei ole velvollisuutta pysyä totuudessa.

5. **Epäiltynä on turvallisinta vastata jokaiseen kysymykseen "en kommentoi",** vaikka olisitkin syytön, ellet halua aiheuttaa ongelmia muille. Voit myös käyttää hyväksi havaittuja "en muista", "en tunnistanut henkilöä" ja "kiistan ehdottomasti syyllystyneeni mihinkään rikokseen" -vastauksia. Poliisi ei kysy viattomia kysymyksiä, ja poliisiin on todistettava sinut syylliseksi - sinun ei tarvitse todistaa syyttömyyttäsi!

6. Kuulustelun aikana sinulle saatetaan esittää epäasiallisia kysymyksiä tai huomautuksia ulkonäöstäsi, seksuaalisesta tai poliittisesta suuntautumisestasi tai älykkyysosamäärästäsi. **Vaadi jokainen huomautus ja kysymys kirjattavaksi kuulustelupöytäkirjaan,** vaikkeet niihin vastaisikaan. Älä provosoidu - paras tapa lyödä takaisin on pysyä hiljaa.

7. **Älä koskaan kerro kenenkään muun nimiä, äläkä vahvista epäilyjä itsestäsi tai muista.** Älä puhu poliisien kanssa kuulustelun ulkopuolella.

8. **Sinun ei ole pakko allekirjoittaa kuulustelupöytäkirjaa.** Tarkista se silti, ja vaadi muutettavaksi

jokainen kohta, joka ei täysin vastaa sanomisiasi. Älä muutenkaan allekirjoita mitään - siihen ei ole mitään pakkoa.

9. **Kuulustelijat luottavat usein ihmisten naiiviuteen ja pelkoon.** Pysy tiukkana äläkä puhu ristiin. On tärkeää, että tunnet oikeutesi, pidät niistä kiinni ja tiedät mitä teet. Ainoa keino säilyttää hyvä asemasi on puhua mahdollisimman vähän ja vastata kysymyksiin "en kommentoi" tai "kiistan".

Pidätys

1. **Jos sinulle ilmoitetaan pidätyksestä, vaadi heti oikeutesi paperilla.** Pidätetyn oikeuksien on löydettävä jokaisesta putkasta.

2. **Hanki luotettava ja hyvä asianajaja.** Jos et tunne ketään ennestään, ota yhteyttä lakitukiryhmään tai pyydä vapaana olevaa ystävääsi (jota ei epäillä samasta rikoksesta) hankkimaan sinulle sellainen. Älä ota vastaan poliisin tarjoamaa asianajajaa. Jos olet pienituloinen, valtio usein korvaa asianajokulusi.

3. **Älä luota tuntemattomaan asianajajaan.** Kunnan asianajaja ei kysele turhia, eikä neuvo sinua tekemään vastoin tahtoasi. Voit vaihtaa asianajajan halutessasi.

4. **Yritä saada sana ulkopuolelle,** että sinut on pidätetty. Jos vaadit, niin poliisilla on velvollisuus ilmoittaa olinpaikastasi vanhemillesi, sisaruksillesi ja tyttö/poikaystäväillesi.

5. **Älä suostu yhteenkään kuulusteluun ilman asianajajaa.**

6. **"En kommentoi" -vastaus on paras ja helpoin tapa lyödä kapuloita tutkimusten rattaisiin.** Näin autat parhaiten itseäsi ja niitä, jotka ovat vielä vapaana. Tämä pätee kuitenkin vain pienehköihin rikoksiin ja soveltuu erityisesti mielenosoituksiin tai vastaaviin. Käytä omaa harkintakykyäsi, mutta jos olet epävarma, älä puhu.

7. **Älä kerro poliisille mitään kuulustelujen ulkopuolella.**

8. **Älä usko,** että sinut muka pidetään pidätettynä kolme päivää ja sitten vangitaan tutkimusten ajaksi, jos et kerro mitään. Jos poliisi ei saa mitään todisteita sinua vastaan, he eivät voi vangittuttaa sinua. Tunnustamalla saatat helposti vain pahentaa asemaasi.

Kuulusteluissa koettua

Usein kuulustelijan tavoitteena on saavuttaa luottamuksesi. Jos kuulustelija puhuttelee sinua rennosti etunimeltä ja kertoo käyneensä samaa koulua äitisi kanssa, hän todennäköisesti yrittää saada sinut uskomaan, että sinua kohdellaan yksilönä ja arvosoi sellaisena tunnustetaan; että sinua ei kohdella mitättömänä osana koneistoa ja että kuulustelija haluaa vain parastasi.

Kuulustelijan toisena tavoitteena ei välttämättä ole yrittää huijata sinua paljastamaan tietojasi vahingossa, vaan saada sinut haluamaan jakaa tietosi kuulustelijan kanssa. Alla joitakin yleisesti käytettyjä keinoja.

1. **Valehtelu.** Sinulle saatetaan kertoa, että sinua vastaan on riittävästi näyttöä, koska kaverisi ovat

käräyttäneet sinut omissa kuulusteluissaan, ja että selviät paljon helpommalla kertomalla, kuka rikoksen todella teki. "Kyllähän me tiedämme, ettet ole syyllinen, mutta ellet kerro totuutta, joudumme syyttämään sinua". Älä usko.

2. **Valehtelu II.** Sinulle kerrotaan, että ne kaverisi, jotka "houkuttelivat sinut mukaan", eivät tule auttamaan sinua, eikä "niin sanottuja kavereitasi" kiinnosta, mitä sinulle tapahtuu. Kuulustelijasi mukaan ainoat, jotka sinua voivat ja haluavat auttaa, ovat he itse. Älä usko, sillä todennäköisesti joku odottaa jo sinuakin putkan ulkopuolella.

3. **Läheisen painostus.** Lakia tuntematon äitisi saatetaan ottaa mukaan kuulusteluun sen jälkeen, kun hänelle on kerrottu, että sinua odottaa kahden vuoden tuomio, ellet puhu. Lähisukulaisen käyttäminen painostukseen on mahdollista lähinnä alaikäisten kohdalla ja harvinaisen ikävä temppu.

4. **Samassa veneessä.** Kuulustelija voi olla alusta asti mukava, rento ja kertoa "epävirallisesti, näin meidän kesken" olevansa itsekkin vanha radikaali. Sinulle saatetaan tarjota kahvia ja kysellä, nukuiko hyvin sellissä. "Työtähän me vain tehdään, tehdään siitä kaikille helppoa, eikö?" Jos olet kerran aloittanut jutustelun, on paljon vaikeampaa lakata vastaamasta siinä vaiheessa, kun aletaan hitaasti liukua kuulustelun puolelle.

5. **Meidän kesken.** Ennen tai jälkeen kuulustelun kuulustelija voi esittää sinulle kysymyksiä "näin kuulustelun ulkopuolella, ihan omasta mielenkiinnosta". Älä luota tähän, poliisin kanssa käydyt keskustelut eivät koskaan ole luottamuksellisia.

6. **Suunnanvaihto.** Kuulustelija voi yrittää hämmentää sinua vaihtamalla taktiikkaa täysin yllättäen. Ensin sinulle ollaan mukavia, mutta kieltäytyttyäsi ensimmäisen kerran kommentoimasta kuulustelija antaa sinun kärsiä sairaukset huutamalla suoraa huutoa.

7. **Hyvä poliisi - paha poliisi.** Yleistä on, että kuulustelussa on paikalla kaksi poliisia, joista toinen on aggressiivinen, uhkaava ja käyttäytyy epäasiallisesti, toinen hyssyttelee toveriaan ja käyttäytyy mukavasti. Hyvä poliisi - paha poliisi -menetelmää käytetään, jotta uskoisit mukavamman poliisin pelastavan sinut toiselta ja auttavan sinua selviämään mahdollisimman helpolla.

8. **Nöyryyttäminen.** Sinua kohdellaan säälien ja halveksuvasti. Tarkoituksena on saada sinut tuntemaan itsesi likaiseksi, huonoksi, lapselliseksi ja typeräksi, jotta tuntisit tarvetta puolustautua tai "käyttäytyä järkevästi", ts. vastata kysymyksiin.

9. **Pompottaminen.** Jos kieltäydyt yhteistyöstä kuulustelussa, sinut saatetaan viedä takaisin selliin ja hakea takaisin vasta parin tunnin päästä. Sinut halutaan saada uskomaan, että selviät helpommin puhumalla, ja ettet pääse vapaaksi ennen sitä.

Anarkistinen Musta Risti

www.anarkismi.net/amr/

amr@anarkismi.net

TUNNE OIKEUTESI!

KIINNIOTTO, PIDÄTYS JA KUULUSTELU

Kiinniotto

1. Kiinniotto-oikeus on pääsääntöisesti poliisilla tai vartijalla, monissa tapauksissa kenellä tahansa (jokamiehen kiinniotto-oikeus). Sinut saa ottaa kiinni a) **henkilöllisyytesi selvittämistä varten**, b) **jos sinun epäillään syyllistyneen rikokseen**, c) **jos sinun epäillään olevan vaaraksi itsellesi tai muille** tai d) **jos sinun epäillään todennäköisesti syyllistyvän rikokseen tai aiheuttavan vaaraa yleiselle turvallisuudelle**. Sinun ei tarvitse antaa henkilötietojasi muille kuin poliisille (silloinkin vain nimi, osoite ja henkilötunnus!), ja sinulla on henkilötietolain mukaan oikeus tietää, miksi tietosi kerätään, mihin rekisteriin ja kuka sitä hallinnoi.

2. **Siviiliasuisen poliisin tai vartijan on näytettävä virkamerkkinsä pyydettyä** - heidän on aina pyydettyä todistettava olevansa virkatehtävissä, ennen kuin heillä on oikeutta käyttää virkaansa kuuluvia valtuuksia. Pyydä aina kanssasi asioivien poliisien nimet ylös - jos kohteliaaseen pyyntöön ei suostuta, ilmoita lakitukiryhmälle. Vartijoiden on aina pyydettyä näytettävä vartijakorttinsa ja annettava pyydettyä firmansa vastaavan hoitajan (esimiehensä) nimi ja yhteystiedot.

3. Jos sinut viedään putkaan, sinulta voidaan ottaa henkilökohtainen omaisuutesi ja kaikki, millä voisit ehkä vahingoittaa itseäsi - hakaneulat, rintaliivit jne. Voit pyytää mukana olevia kirjoja, lehtiä, pelikortteja ym. mukaan putkaan. Sinulla on myös oikeus saada **kynä ja paperia**. Ennen putkaan viemistä sinulta kysytään sairauksista tai lääkityksistä, ja tämä on oikea hetki kertoa esimerkiksi **kasvisruokavaliosta** ja **allergioista**, vaikkei niitä erikseen kysytäkään.

4. **Sinua saadaan pitää kiinni 12 tuntia.** Jos siitä rikoksesta, mistä sinua epäillään, laissa säädetty maksimirangaistus on vähintään vuoden vankeutta (esim. vahingonteko), sinua saadaan pitää kiinni **24 tuntia**, koska on edellytykset pidätykselle. Vuorokauden jälkeen sinulle pitää joko ilmoittaa pidätyksestä tai päästää vapaaksi. Mikäli sinut pidätetään, sinua saadaan pitää kiinni **kolme vuorokautta**.

5. Kiinniotetulla on oikeus **ruokavalionsa mukaiseen ravintoon**, mutta ruokaa ei ole pakko antaa, jos kiinnipitoaika on vähemmän kuin 12 tuntia. Sinulla on kuitenkin oikeus saada juomavettä halutessasi. Kiinniotetulla on oikeus myös terveydenhoitoon ja reseptilääkkeisiinsä, mikäli ne ovat mukana. Jos olet saanut vammoja kiinnioton yhteydessä, käy kuvauttamassa ne lääkäriillä heti vapauduttuasi.

6. Kiinniotetulla ei ole oikeutta puhelinsoittoon. Alaikäisen säilöönnotosta on ilmoitettava välittömästi huoltajalle.